

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VM:n ehdotus vuoden 2024 budjetiksi ja vuosien 2024–2027 kehyksiksi

RIIKKA PURRA, VALTIOVARAINMINISTERI
TIEDOTUSTILAISUUS
25.8.2023

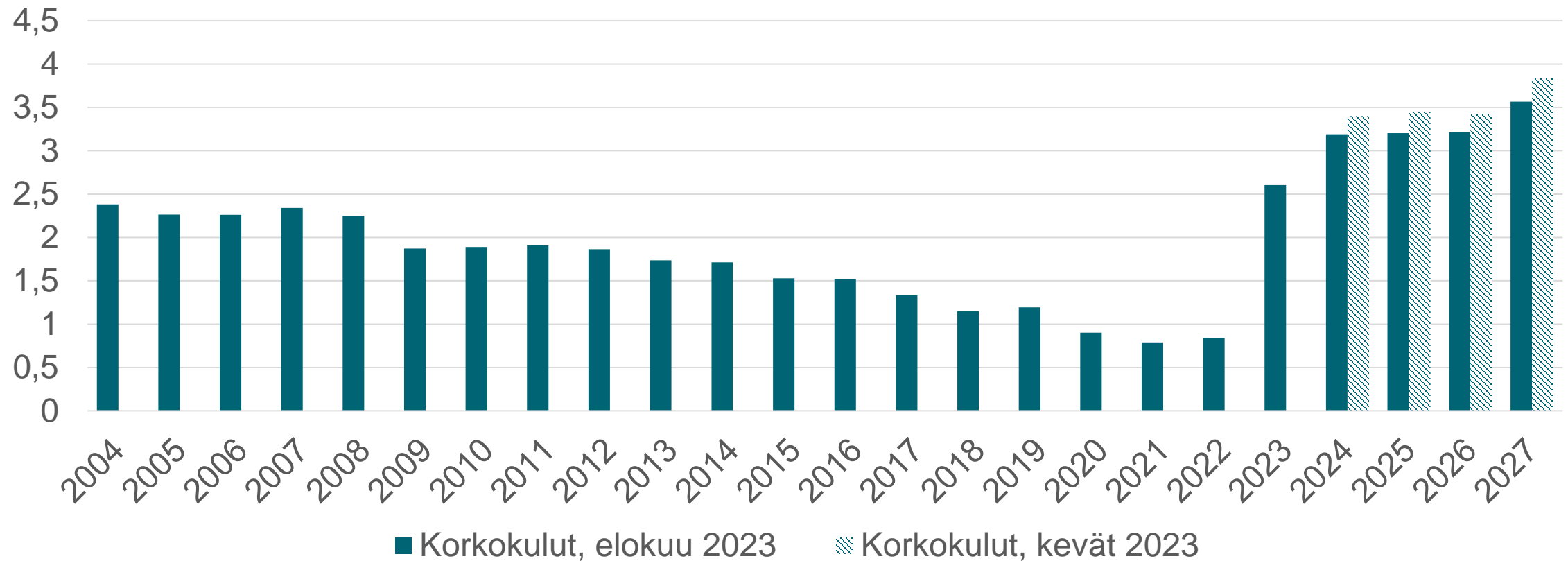
Talouspolitiikan asetelma on vaativa

- Kun väestö vanhenee, väestörakenne muuttuu epäedulliseksi talouden tulonmuodostukselle.
 - Työn määrä ei kasva, tuottavuus kasvaa hitaasti.
- Julkisen taloudenpidon ahdinko syvenisi, jos menojen kasvu tuloja nopeammin saisi jatkoa.
 - Hallitusohjelmaan sisältyvien toimien toimeenpano pienentää alijäämiä ja hidastaa velkaantumista.
 - Hyvinvointialueiden onnistuminen kustannusten hillinnässä on keskeinen julkisen talouden kestävyysongelman selättämisessä.
- Tuotantorakenteet muuttuvat nopeasti yritysten rakentaessa uutta kapasiteettia osana puhdasta siirtymää.
 - Muutoksen luomiin mahdollisuuksiin tarttuminen ja kestävä talouskasvu edellyttävät, että Suomi kykenee käyttämään voimavaroja tehokkaasti ja kilpailemaan investoinneista eturivissä.

Valtionvelan korkomenot hurjassa kasvussa

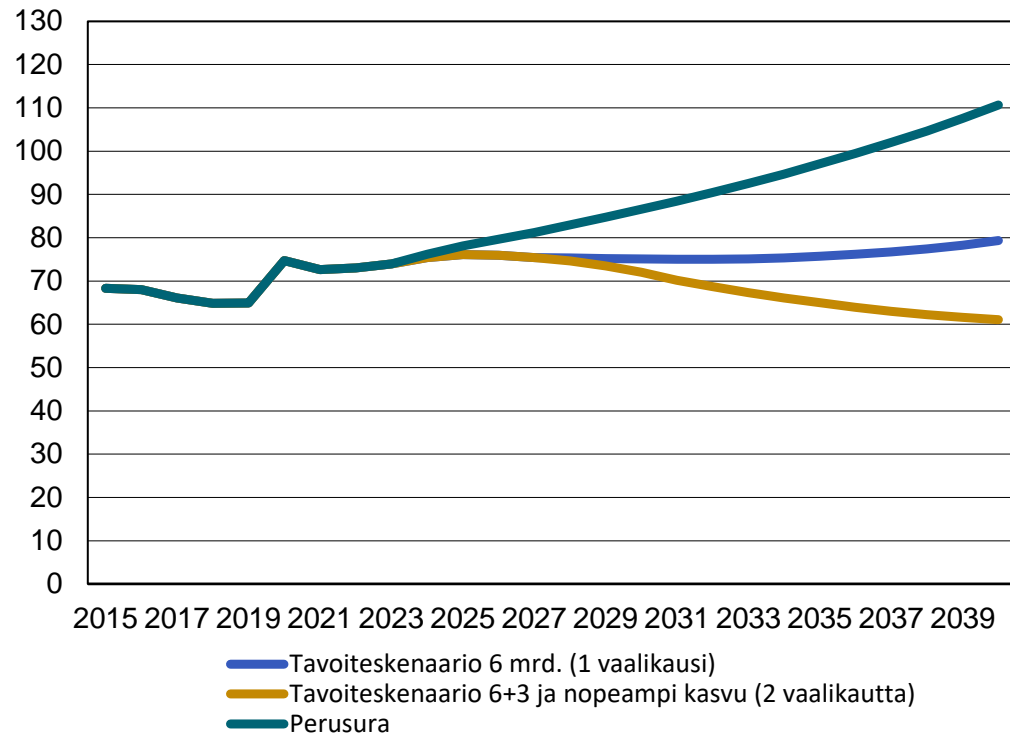
Valtionvelan nimelliset korkokulut, mrd. euroa

Hallitus aikoo taittaa julkisen velkasuhteen kasvun

Julkisyhteisöjen velka

suhteessa BKT:hen, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

- Tavoitteena on, että julkisen talouden rahoitusasema kohenee siten, että alijäämä on korkeintaan -1 % suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2027.
- Julkisen talouden menoja sopeutetaan hallituksen päätöksin nettomääräisesti noin 4 miljardia euroa vuoden 2027 tasolla.
- Osana sopeutustoimia ovat rakennepoliittiset toimet, joilla tavoitellaan 100 000 uutta työllistä ja julkisen talouden vahvistumista noin 2 miljardia eurolla vuoden 2027 tasolla.
- Vaalikauden aikana toteutetaan määräaikainen 4 miljardin euron investointiohjelma, joka rahoitetaan valtion omaisuuden myynnistä kertyvillä tuloilla.

Keskeiset havainnot talouden tilannekuvasta

- Venäjän hyökkäys sekä geopoliittiset ja ympäristöriskit luovat epävarmuutta.
- Korkeiden nousu alkaa olla ohi – mutta paluuta nollakorko-aikaan ei ole.
- Tavarakauppa ei käy, mutta jatkuuko palveluiden veto?
- Kotitalouksien tilanne helpottuu ja kulutus toipuu.
 - Työmarkkinat pysyvät vakaina ja inflaatio hidastuu.
- Investoinnit voivat yllättää positiivisesti.
 - Energiasiiirtymään liittyviä investointiaikeita ennätysmääräisen paljon.

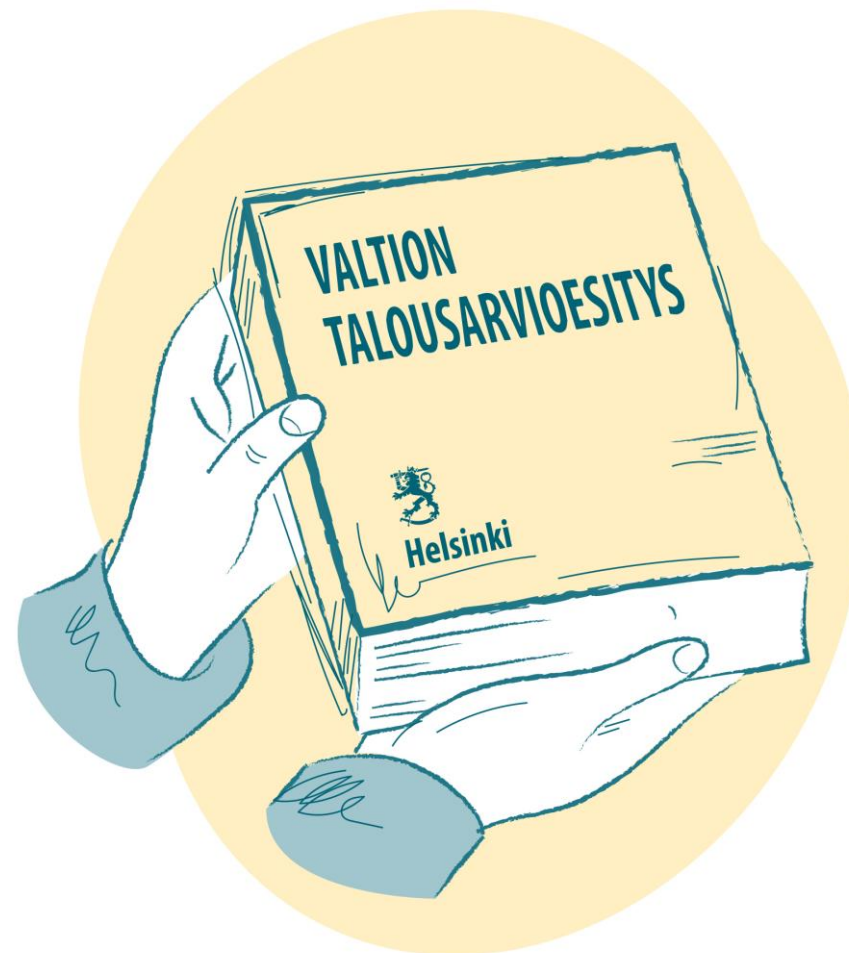
VM:n ehdotus toimeenpanee hallitusohjelman talouslinjauksia

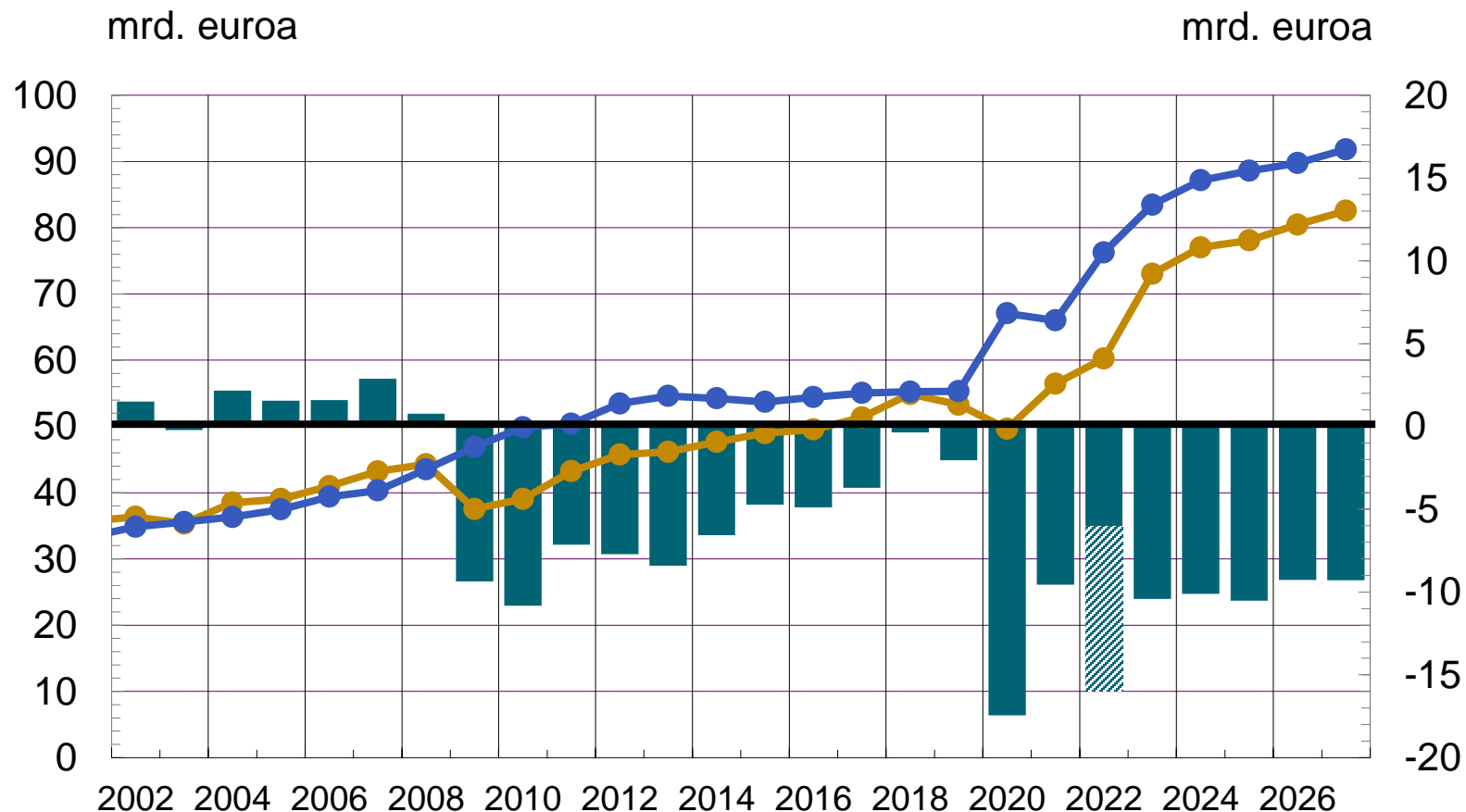
Kuva: eduskunta

Valtion budjettitalous vuonna 2024

- Tulot 77,0 miljardia euroa
 - +0,4 miljardia euroa kevään tekniseen kehykseen nähden.
- Menot 87,2 miljardia euroa
 - -1,1 miljardia euroa kevään tekniseen kehykseen nähden.
- Tasapaino -10,1 miljardia euroa
 - 1,5 miljardia euroa parempi kevään tekniseen kehykseen nähden.

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -16,0

2023 (LTA): -10,4

2024: -10,1 (oli keväällä -11,6)

2025: -10,5 (oli keväällä -11,8)

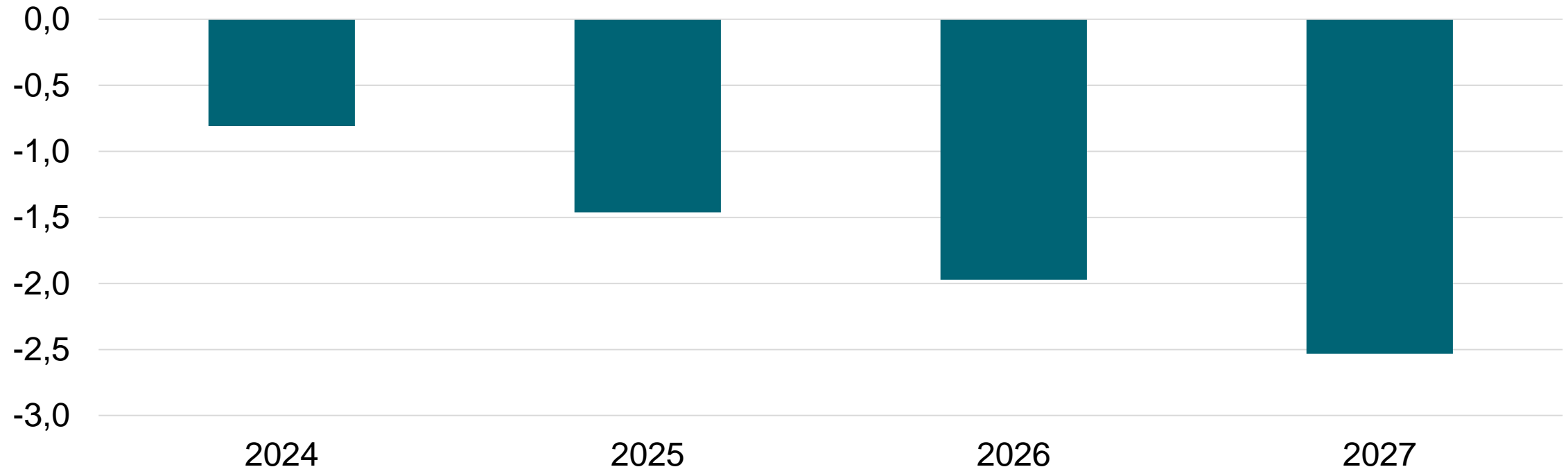
2026: -9,3 (oli keväällä -11,3)

2027: -9,3 (oli keväällä -12,0)

Lähde: Valtiovarainministeriö 25.8.2023

Hallitusohjelman päätösperäiset valtion budjettitalouteen kohdentuvat menotoimet (netto)

menoja nimellisesti vähentävä vaikutus mrd. euroa

Lähde: Valtiovarainministeriö 25.8.2023

Poimintoja säästöistä

- Varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahoja alennetaan asteittain ja säästö nousee yli 280 miljoonaan euroon vuonna 2027, jolloin määräraha noin 600 miljoonaa euroa.
- Maahanmuuton ja vastaanoton kokonaisuuden toimet vähentävät vastaanoton menojen määrärahatarvetta.
- Hallitus toteuttaa valtionhallinnon tuottavuusohjelman, jolla tavoitellaan 243 miljoonan euron säästöä vuoden 2027 tasolla.
- Työllistymiseen kannustetaan tekemällä muutoksia muun muassa työttömyysturvaan ja asumistukeen.

Panostuksia kasvuun

- Tutkimus- ja kehittämisrahoituslain mukaisesti valtion T&K-rahoitus on tarkoitus nostaa asteittain 1,2 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2030 mennessä.
 - Vuonna 2024 rahoituslain mukainen lisäys on noin 260 miljoonaa euroa.
 - Lisärahoitusta on kohdennettu erityisesti yritysten T&K-toiminnan tukemiseen Business Finlandin kautta, VTT Oy:lle, Suomen Akatemialle ja EU-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen.
 - Vuosien 2025–2027 lisäysten kohdentumisesta on tarkoitus linjata myöhemmin.
- Kasvua tukee myös hallituksen määräaikainen 4 miljardin euron investointiohjelma.
 - Ohjelma rahoitetaan valtion omaisuuden myynnistä kertyvillä tuloilla.
 - VM:n ehdotukseen ei vielä sisälly investointiohjelmaa, vaan siitä linjataan myöhemmin.

Panostuksia turvallisuuteen

- Poliisin resursseja lisätään portaittain 70 miljoonalla eurolla, tavoitteena 8 000 poliisia vaalikauden lopussa.
- Oikeudenhoidon resursseja vahvistetaan 25 miljoonalla eurolla vuodesta 2025 lukien.
- Puolustusvoimien toimintamenoihin tehdään 50 miljoonan euron tasokorotus.
- Tukeen Ukrainalle osoitetaan 58 miljoonaa euroa vuosittain.

Panostuksia opetukseen, perheille ja liikuntaan

- Perusopetusta vahvistetaan ja panostus nousee asteittain 200 miljoonaan euroon.
- Liikunnallisen elämäntavan edistämiseen varataan vuosittain 20 miljoonalla euroa.
- Lapsiperheiden asemaa vahvistetaan perhepaketilla, joka sisältää
 - 26 euron korotuksen alle 3-vuotiaiden lasten lapsilisään,
 - lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen noston 10 eurolla,
 - 4. ja 5. lapsen lapsilisän korotuksen 10 eurolla sekä
 - opintorahan huoltajakorotuksen noston.
- Muutosten yhteisvaikutus etuusmenoihin on 70 miljoonaa euroa vuodesta 2025 lähtien.

Veropolitiikka

- Hallitus tavoittelee veropolitiikalla kotitalouksien ostovoiman kohentumista, työnteon kannustimien parantumista ja talouskasvun edellytysten vahvistumista.
 - Yritysverotus pidetään kansainvälisesti kilpailukykyisellä tasolla.
 - Osinkoverotus ja yrittäjävähennys säilyvät muuttumattomina.
 - Pääomatuloveroa tai piensijoittajan verotusta ei kiristetä missään omaisuuslajissa.
- Hallitus ei päätösperäisesti kiristä kokonaisveroastetta.
- Ohjelmassa on sekä kiristäviä että keventäviä toimia.

Poimintoja vuonna 2024 voimaan tulevista veropäätöksistä

- Työn verotusta kevennetään pieni- ja keskituloisia painottaen (-100 miljoonaa euroa)
 - Työtulovähennyksen kasvattaminen ja lapsikorotus yhteensä - 500 miljoonaa euroa kehyskaudella
- Polttoaineverotusta kevennetään
 - Kompensoidaan jakeluelvoitteen noususta seuraavaa hinnannousua (-156 miljoonaa euroa)
- Alkoholiverotusta muutetaan
 - Oluen veroa kevennetään (- 25 miljoonaa euroa)
 - Viinin ja väkevien alkoholijuomien veroa kiristetään (+ 40 miljoonaa euroa)
- Säädetään nikotiinipussit veronalaisiksi tuotteiksi (+ 50 miljoonaa euroa)

Yhteenveto

- Julkisen talouden tervehdyttäminen alkaa heti vuoden 2024 alusta.
- Menotaso alennetaan asteittain vuosi vuodelta vaalikauden aikana.
- Päätökset ovat kipeitä, mutta velkaantumisen pysäyttäminen välttämätöntä.
- Kulukurin rinnalla olennaisia ovat työllisyystoimet ja panostukset kasvuun.
- Kuilu tulojen ja menojen välillä on niin iso, että työtä tulee jatkaa myös seuraavalla vaalikaudella.

Mitä seuraavaksi?

- Valtiovarainministeriön ehdotus vuoden 2024 talousarvioksi ja valtiontalouden kehyspäätökseksi julkaistaan verkossa 28.8.
- Ministeriöiden ja valtiovarainministeriön kahdenväliset neuvottelut 5.–6.9.
- Hallituksen budjettiriihi 19.–20.9.
- Talousarvioesityksen ja julkisen talouden suunnitelman käsittely valtioneuvostossa 9.10.
- Talousarvioesitys julkaistaan osoitteessa budjetti.vm.fi ja julkisen talouden suunnitelma osoitteessa vm.fi/valtion-talouden-kehyykset.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

VM.FI | @VMUUTISET